

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mechlinia Illustrata Luce Miraculorum S. Francisci Xaverii
Orbis Utriusque Solis Ac Thaumaturgi Chronicis Distichis
evulgata Anno M.D.C.LXVI.**

Grumsel, Gérard

Mechliniae, 1666

S. Francisco Xaverio Orbis Utriusque, Atque Inprimis Mechliniae Miraculo
perpetuo. Elegia Vltima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11918

S. FRANCISCO XAVERIO

ORBIS UTRIVSQUE, ATQUE INPRIMIS MECHLINIÆ

Miraculo perpetuo.

ELEGIA ULTIMA.

Gloria beLgarVM, CVIVs fVgIt aVspICe CVrâ
 pVLsVs, & eX Varlo Corpore LangVor abIt:
 HIs tVa, XaVerI, ChronICIs MiraCVLa LVsI,
 QVæ tVVs hâC nVper feCerat Vrbe faVor.
 Tot qVoqVe portentIs CVrto breVIs orDIne IVnXI
 QVæ bene gesta tVâ VIsa fVere ManV.
 PLVra qVIDeM fVerant, & Hs noVa pLVra gerVntVr,
 At tVVs hIs Vates sIstere IVssVs erat.
 ECqVIs & eXIgVo referat sIC teMpore steLLas,
 QVas poLVs, aVt VastI ClrCVLVs aXIs habet?
 QVot qVoqVe VeL fVnDo ConChyLIa VoLVat HyDaspes?
 VVaQVe qVot baCCas, qVot ferat HybLa faVos?
 HæC ego nVnC CltIVs breVIBVs VVLgaVero ChartIs,
 QVàm tVa VersICVLIs tot bene gesta seqVar.
 Vera LoqVar, sI te Vates HerolbVs æqVeM;
 VIX tIbI par tItVLIs, proDIgIIsqVe fVIt.
 SIC tVa ContInVo CoëVnt MiraCVLa fLVXV,
 portentI VaLeas Instar Vt VsqVe LegI.
 NVLLa LVes patrIo est aDeo trVCVLenta sVb aXe;
 QVIN pIVs hanC DVLCI IVgIter ore LeVes.
 seV CapVt, aVt aVres, oCVLI, nasVsQVe CatarrhIs,
 LIngVaQVe neC LeVIBVs sIt prope qVassa MaLIs:
 seV rlgeant raVCæ VaLIDâ tVsseDIne faVCes;
 CensaQVe VoX tItVbans neC sCIat VLLa LoqVI:

SIVE

S. FRANCISCO XAVERIO

ORBIS UTRIUSQUE, ATQUE INTRIMIS MECHLINIÆ

Miraculo perpetuo.

ELEGIA ULTIMA.

Gloria Belgarum, cuius fugit auspice curâ
 Pulsus, & ex vario corpore languor abit:
 His tua, *Xaveri*, chronicis Miracula lusi,
 Quæ tuus hâc nuper fecerat urbe favor.
 Tot quoque portentis curto brevis ordine junxi,
 Quæ bene gesta tuâ visa fuere manu.
 Plura quidem fuerant, & iis nova plura geruntur:
 At tuus his vates sistere iussus erat.
 Ecquis & exiguo referat sic tempore stellas,
 Quas polus, aut vasti circulus axis habet?
 Quot quoque vel fundo conchylia volvat *Hydaspes*,
 Uvaeque quot baccas, quot ferat *Hybla* favos?
 Hæc ego nunc citiùs brevibus vulgavero chartis,
 Quàm tua versiculis tot bene gesta sequar.
 Vera loquar, si te vates Heroibus æquem;
 Vix tibi par titulis, prodigiisque fuit.
 Sic tua continuo coeunt Miracula fluxu,
 Portenti valeas instar ut usque legi.
 Nulla lues patrio est adeo truculenta sub axe;
 Quin pius hanc dulci jugiter ore leves.
 Seu caput, aut aures, oculi, nasusque catarrhis,
 Linguaque nec levibus sit prope quassa malis:
 Seu rigeant raucae validâ tussedine fauces;
 Censaque vox titubans nec sciat ulla loqui:

M 2

Sive

SIVe VeL obsCænVs DepasCItVr Vbera CanCer:
 seV rIget, & DVpLeX tIbla VVLnVs aLIr:
 VnICVs eXsVperas CVnctos VeL In arte MagIstros,
 Et CVrâ sanos, aVXILIoqVe faCIs.
 ChIron, & Longo CLarVs poDaLIrIVs VsV
 VIrtVtI pLaVDVnt sVCCVbVIsse tVæ.
 VIDIMVs ô! qVotles, qVibVs ars non VLLa faVebat,
 Arte tVâ tVtas rItè fVIsse nVrVs.
 TV LIppIs oCVLos, aVres sVrDIsqVe serenas,
 TV CLaVDIs gressVs, VIVaqVe fVLCra faCIs.
 sInt, qVibVs IntVMVIt sVppressâ Venter ab VnDâ,
 Et qVo pLVs potæ, pLVs sItIantVr aqVæ:
 sInt sVa qVos CasV fera LæsIt, & HernIa torqVer;
 AVt qVibVs InCLVsVM CaLCVLVs IngVen habet:
 QVos VeL aqVæ CrVCIent InterCVtIs VsqVe DoLores;
 QVos LIget & fVLCrIs neXa poDagra sVIs:
 sInt qVoqVe qVos LeCto qVartana, VeL HeCtICa VeXat,
 QVasqVe noVas speCIES pLVrIMa febrIs aLIr:
 TotqVe per InCaVrVM gLIscant ContagIa VVLgVs,
 VIX stet ab hIs totâ LIber Vt Vrbe LoCVs:
 HæC, Pater, aVXILIo, neqVe parVa perICVLa VItæ
 VInCIs, & haVD VLLâ parte LeVanDa, LeVas.
 O! qVotles IVnctIs tIbI qVesta pVerpera VotIs
 EXperta est DeXtræ robVr opeMqVe tVæ.
 Et qVotles sVCCo sICCæ fLVXere papILLæ:
 Et qVotles sterILes MoX VIgVere nVrVs.
 Rapta qVot & VIDVæ pLanXIssent pIgnora Matres,
 VIXIssent nVtV nI reLeVata tVo.
 TV potes InVItIs reDIVIVa CaDaVera parCIs
 TVrbato VeLoX hVC reVoCare LaCV.

Sive vel obscænus depascitur ubera cancer;
 Seu riget, & duplex tibia vulnus alit:
 Unicus exsuperas cunctos vel in arte Magistros,
 Et curâ sanos, auxilioque facis.
 Chiron, & longo clarus Podalirius usu
 Virtuti plaudunt succubuisse tuæ.
 Vidimus ô! quoties, quibus ars non ulla favebat,
 Arte tuâ tutas ritè fuisse nurus.
 Tu lippis oculos, aures surdisque serenas,
 Tu claudis gressus, vivaque fulcra facis.
 Sint, quibus intumuit suppressâ venter ab undâ:
 Et quo plus potæ, plus sitiantur aquæ:
 Sint sua quos casu fera læsit, & Hernia torquet,
 Aut quibus inclusum Calculus inguen habet:
 Quos vel aquæ crucient intercutis usque dolores:
 Quos liget & fuleris nexa Podagra suis:
 Sint quoque quos lecto Quartana, vel Hæctica vexat,
 Quasque novas species plurima febris alit:
 Totque per incautum gliscant contagia vulgus,
 Vix stet ab his totâ liber ut urbe locus.
 Hæc, Pater, auxilio, neque parva pericula vitæ
 Vincis, & haud ullâ parte levanda, levas.
 O! quoties junc̄tis tibi quæsta puerpera votis
 Experta est Dextræ robur opemque tuæ.
 Et quoties succo siccæ fluxere papillæ,
 Et quoties steriles mox viguere nurus.
 Rapta quot & viduæ planxissent pignora matres,
 Vixissent nutu ni relevata tuo.
 Tu potes invitis rediviva cadavera Parcis
 Turbato velox huc revocare lacu.

sæpe tibi taXVs, tristis tibi pressa CVpressVs:
 CVMqVe sVIs tltVLLIs VICta sepVLChra IaCent.
 EXVIIIs nataLe tVIs agIt VnDIqVe festVM,
 QVI prIVs obLItI fVnerIs Instar erat.
 TestIs erIt BaVarVs, qVI VIX pVer ortVs In aVras,
 NVnC erat Inspersâ penè regenDVs hVMo.
 ILLe tVâ rVtVs taCtâ taMen ICone VIXIt,
 ILLe saCrIs VIVIt, qVels CarVIsset, aqVIs.
 HâC qVoqVe nI nVper MVLLerIa nIXa fVIsset;
 FraCra CeLoX VoLVCres ore bIbIsset aqVas.
 CærVLa CVrrVntVr: LaCerantVr apLVstrIa Vento;
 Ars stVpet, & gravIbVs VInCItVr Ipsa MaLIs.
 VIX sVbIt hæC; fLVCtVs Labens peLagoqVe resIDIt;
 stat NotVs, aC VICtræ fIt LeVe ponDVs aqVæ.
 fInIeraM; tabVLLIsqVe repens noVa bIna ferVntVr,
 QVæ qVoqVe sVnt fIXâ Vera reLata fIDe.
 sentenerIs MorItVra nVrVs, sIne VIrIbVs VLLIs
 partVrIt totos qVINqVe bIs VsqVe Dies.
 Vrna, LateX, stIpVLæ, LVgVbrIa VeLa parantVr:
 HInCqVe ILLInC fLetVs angVLVs oMnIs habet.
 Et pVer, & genItrIX obItV LVctantVr In Vno:
 CarnIfICES CVLtros, VVLt VeL abesse ManVs.
 QVID faCIat? DIVI VIX speCtat In ICone VVLtVs;
 AtqVe, erIt hIC nostræ CaVsa saLVtIs, alt.
 TVnC qVoqVe, CVM CLaVso LangVebIt anhelItVs ore,
 AVXILII nobIs hInC satIs, InqVIt, erIt.
 seCrIo nVnC VterI, VarII potVsqVe VaLete:
 pLVs VoVet hæC CVnCtIs roborIs Vna ManVs.
 DIXIt, & EXVIIIs DIVI fVnaLIa VoVIt;
 pICraqVe præCLarIs hæCce tot aCta notIs.

Sæpe tibi Taxus, tristis tibi pressa Cupressus:

Cumque suis titulis victa sepulchra jacent,

Exuviis natale tuis agit undique festum,

Qui prius obliti funeris instar erat.

Testis erit Bavarus, qui vix (b) puer ortus in auras;

Nunc erat inspersione penè tegendus humo,

Ille tuâ tutus tactâ tamen icone vixit:

Ille sacris vivit, queis caruisset, aquis.

Hâc quoque nî nuper (c) Mulleria nixa fuisset;

Fracta celox volucres ore bibisset aquas.

Cærula curruntur: lacerantur aplustria vento;

Ars stupet, & gravibus vincitur ipsa malis.

Vix subit hæc; fluctus labens pelagoque residit;

Stat Notus, ac victa fit leve pondus aquæ.

Finieram; tabulisque repens nova bina feruntur,

Quæ quoque sunt fixâ vera relata fide.

Senteneris (d) moritura nurus, sine viribus ullis

Parturiit totos quinque bis usque dies.

Urna, latex, stipulæ, lugubria vela parantur:

Hincque illinc fletus angulus omnis habet.

Et puer, & genitrix obitu luctantur in uno:

Carnifices cultros, vult vel abesse manus.

Quid faciat? Divi vix spectat in icone vultus;

Atque, erit hic nostræ causa salutis, ait.

Tunc quoque, cum clauso languebit anhelitus ore,

Auxilii nobis hinc fatis, inquit, erit.

Sectio nunc uteri, varii potusque valete:

Plus vovet hæc cunctis robôris una manus.

Dixit; & Exuviis Divi funalia vovit,

Pictaque præclaris hæcce tot acta notis.

(b) Puer Monachâ
Anno 1664. 21.

Septembris à Sa-
cerdote aliquo pro

mortuo habitus ad
tactum Xaveria-

næ imaginis Me-
chliniensis sibi resti-

tuitur, baptizatur
indito Francisci

nomine, & valet.

(c) Xaverianâ
imagine in mare

injectâ ab Elisabe-
tha de Muller

tempestas sedatur
1661. Junio.

(d) Maria Sente-
ners 1666. 10.

Martii. Mechlinia.

AC genItrIX faCta est gnatas enIXa geMeLLas:
 ConIVX aC pLaVsV sVbsILLiere nVrVs.
 QVæqVe LVbens aLIIs, XaVerI, DeXtera faVIt;
 VnDe rVIs faVeat, sospes & aDsIt, habet.
 Ibat opIs sCherLIngVs egens De rhetore tyro:
 praterItVs spatIo ter prope MensIs erat.
 Ora Clbos fVgIVnt: est faCta VeL esCa VenenVM:
 HInCqVe neC eXIgVVs LangVor In ossa VenIt.
 seCtaqVe Vena freqVens, neqVe fIXa CVCVrbIta prosVnt:
 NIL faVet In tantIs sVCCVs & herba MaLIIs.
 Et CaLor, & porrò CerebrI Vigor aCer, & orIs
 DefICIt; & taClto genVa DoLore Labant.
 Non nIsI qVas CogIt VerItVs DeLirIa ReCtor,
 VIX qVoqVe VeL sClssas eXClpIt ILLe Dapes.
 Ire peDes Certans Lapsâ CervICE IaCebat;
 neC poterat CapItIs ponDera ferre sVI.
 Non patIens CorpVs, non Mens erat apta DoLorI:
 Et tenerI fVglens Ipse soporIs erat.
 Ars stVpet, & Vana est: EXtreMa VIatICa restant;
 HIs qVoqVe præfIXVs VesperIs orDo fVIt.
 CVM bonVs hVnC CæLI qVasI nVntIVs ore saLVrat:
 VotaqVe XaVerIo ConClpe frater, alt.
 QVI faVet InDIgenIs, fratrI prIVs, eVge, faVebIt;
 AVXILIIqVe feret MVnera Larga sVI.
 Ergo Dat EXVVias; qVIBVs hIC qVoqVe basIa neCtIt:
 Creber & hInC ILLInC DIVVs In ora VenIt.
 InqVe peDes æger sVbltò, MirabIle VIsv!
 raptVs ab eXcqVIIIs eXILIt Ipse sVIs.
 sanaqVe Versat oVans; PatrIbVsqVe stVpentIbVs, araM
 AVCtorI grates eXhIbItVrVs aDIt.

Ac genitrix facta est, gnatas enixa gemellas:

Conjux ac plausu subsiliere nurus.

Quæque lubens aliis, *Xaveri*, Dextera favit;

Unde tuis faveat, sospes & adsit, habet.

Ibat opis (e) Scherlingus egens de Rhetore Tyro

Præteritus spatio ter prope mensis erat.

Ora cibos fugiunt: est facta vel esca venenum:

Hincque nec exiguus languor in ossa venit.

Sectaue vena frequens, neque fixa cucurbita profunt:

Nil favet in tantis succus & herba malis.

Et calor, & porrò cerebri vigor acer, & oris

Deficit; & tacito genua dolore labant.

Non nisi quas cogit veritus deliria Rector,

Vix quoque vel scissas excipit ille dapes.

Ire pedes certans lapsâ cervice jacebat;

Nec poterat capitis pondera ferre sui.

Non patiens corpus, non mens erat apta dolori:

Et teneri fugiens ipse soporis erat.

Ars stupet, & vana est: extrema Viatica restant;

His quoque præfixus vesperis ordo fuit.

Cum bonus hunc cæli quasi nuntius ore salutat:

Votaque *Xaverio* concipe frater, ait.

Qui favet indigenis, fratri prius, euge! favebit;

Auxilii que feret munera larga sui.

Ergo dat exuvias; quibus hic quoque basia nectit:

Creber & hinc illinc Divus in ora venit.

Inque pedes æger subitò, mirabile visu!

Raptus ab exequiis exilit ipse suis.

Sanaque versat ovans; Patribusque stupentibus, aram,

Auctori grates exhibiturus, adit.

(e) Gaspar Scheer-
linck Novitius
Societatis IESU
Mechlinia 1666.
3. Julii

TrICLIInIVMqVe sVbIt, noVVs aCsi LazarVs esset:
 VIX satIs hIC orI sVffICIt esCa sVo.
 Et VaLet, & VegetVs, sI DI s pLaCet, ILLe VaLebIt;
 XaVerI, Vt LaVDes ConCInat VsqVe tVas.
 TV Vires, VICtIs LangVorIbVs, Ipse reDVCIIs:
 DVLCIIs & affLICtIs Vita saLVsqVe VenIs.
 seV qVIBVs IgnIs eDaX, aqVa sæVa, & pestIfer aër,
 seV qVIBVs Ipse noCens terreVs hVMor erat.
 ObseqVIIIs qVasI paCta tVIs eLeMenta ferVntVr:
 CVnCtaqVe natVræ VInCLa, VICesqVe noVas.
 AVt tVa Vera CoLIt, stVpet aVt MIraCVLa VVLgVs;
 faCtaqVe, VeL fierI sIC potVIsse negat.
 parVa LoqVor; DeXtræqVe tVæ VIs aLtor eXtat:
 DIItIs & oCCVLto IVs habet ILLa LaCV.
 TV MagICos neXVs, ææaqVe toXICa soLVIs,
 Et proCVL eLVsIs CantIbVs Ipse LeVas.
 EXVVias eXperta tVas hIs sæpIVs arIs
 Est saga, & MIXtos soLVere IVssa DoLos.
 QVIN qVoqVe LVXantes MortaLIa Corpora LarVæ
 sæpe tVo CVLtv, ReLLIqVIIIsqVe IaCent.
 gesta sat est patrIæ bene nota TragœDIA Lyræ
 hanC Ibi styX parIter gessIt, & Anna ToMas.
 QVIsqVIs aVes, hanC VoLVe; sVo patet aVCta LibELLO:
 HoC ego sVM paVCIIs strIngere IVssVs opVs.
 StratVs In eXtreMIs, erat & qVasI BrandIVs effrons:
 saCraqVe respVerat noXIVs Ipsa senEX.
 neC faVor VLLVs erat: neqVe NVMIInIs Ira, neC Ignes
 EXCIerant noXæ soLVere VInCLa sVæ.
 SIC sVV s hVnC genIVs, sVa nVnC stIMVLabat ErlInnys:
 NVLLaqVe spes VItæ, nVLLa saLVIs erat.

Tricliniumque subit, novus acsi Lazarus esset:

Vix satis hîc ori sufficit esca suo.

Et valet, & vegetus, si Dîs placet, ille valebit;

Xaveri, ut laudes concinat usque tuas.

Tu vires, victis languoribus, ipse reducis:

Dulcis & afflictis vita salusque venis.

Seu quibus ignis edax, aqua sæva, & pestifer aër,

Seu quibus ipse nocens terreus humor erat.

Obsequiis quasi pacta tuis elementa feruntur:

Cunctaque naturæ vincla, vicesque novas.

Aut tua vera colit, stupet aut Miracula vulgus;

Factaque, vel fieri sic potuisse negat.

Parva loquor; Dextræque tuæ vis altior extat:

Ditis & occulto jus habet illa lacu.

Tu magicos nexus, Ææaque toxica solvis,

Et procul elusis cantibus ipse levas.

Exuvias experta tuas his sæpius aris

Est saga, & mixtos solvere jussa dolos.

Quin quoque luxantes mortalia corpora larvæ

Sæpe tuo cultu, Relliquiisque jacent.

Gesta sat est patriæ bene nota Tragedia Lyræ:

Hanc ibi Styx pariter gessit, & Anna (f) Tomas. (f) Anna Tomas

Quisquis aves, hanc volve; suo patet aucta libello; Lyræ 1660. De-

Hoc ego sum paucis stringere jussus opus. cembri.

Stratus in extremis, erat & quasi (g) Brandius effrons; (g) Joannes van-

Sacraque respuerat noxius ipsa senex. den Brande 1660.

Nec pavor ullus erat: neque Numinis ira, nec ignes 14. Martii, 1660.

Excierant noxæ solvere vincla suæ. Humbecck.

Sic suus hunc genius, sua nunc stimulabat Erinnyis:

Nullaque spes vitæ, nulla salutis erat.

Vt taMen ora LateX tVV's attIgt, Ipse reVIXIt:
 Et pLaVDens-VItIls rItè platVs oblIt.
 HoC CLypeo teCtI BeLgæ sperate noCentes:
 ILLe etIaM VobIs arrha saLVtIs erIt.
 QVæ qVoqVe tot teXIt, peperItqVe, VeL abLVIt InDos,
 AbbreVIata retro non erIt VsqVe ManVs.
 HanC proCVL eXCItæ VarIo rVMore reqVIRVnt,
 HVIVs qVot Gentes ClrCVLVs orbIs habet.
 InVoCat hanC BaVarVs; CoLI & GerManIa sVppLeX:
 VIsa VeL ILLIVs frVsta PoLonVs aVet.
 HVIC prope DIVInos VoVet AVstrIa LaVDIs honores:
 NVnCVpat hVIC LaVtâ Vota preCesqVe faCe.
 Has CVpIt EXVVias; & Iber pLVs sVspICIt aVro:
 Has ItaLVs CVLtor, GaLLVs & AngLVs aMant.
 Has AsIæ fines, & AMerICA regna reposCVnt:
 Has rogat & CVnctIs AfrICA terra LoCIs.
 At qVIA DeposItI neC erat Data CopIa tantI;
 neC poterat CVnCro pars satIs esse LoCo:
 XaVerI, tVV's est CæLatVs IMagIne VVLtVs;
 posset Vt hIC VVLgI Creber ab ore CoLI.
 Et qVIA nVnC saCro CoMpLeXVs pIgnora rItV
 ContIgt; aVXILIo trIstIbVs ILLe VenIt.
 Hæ VeLVt EXVVIAe ManIbVs rapIVntVr aVarIs:
 neC soLet hæC paVCIs arrha VaLere LoCIs.
 HIsCe tot eX arrhIs, seX hIs, neqVe pLVrIbVs annIs,
 HInC ILLInC raptVs MILLIo, pLVsqVe fVIt.
 HInC VeLVtI prInCeps, qVatVor sIbI MILLIa soLI
 EXtVLI In CVLtVs TeVtonIs ora sVos.
 neC LeVIs hInC frVctVs: norVnt bene sæpIVs Vsl:
 Tot qVIBVs aVt TVrCæ nIL noCVere ManVs.

QV ID

Ut tamen ora latex tuus attigit; ipse revixit:

Et plaudens vitiis ritè piatus obit.

Hoc clypeo tecti Belgæ sperate nocentes:

Ille etiam vobis arrha salutis erit.

Quæ quoque tot texit, peperitque, vel abluit Indos,

Abbreviata retro non erit usque Manus.

Hanc procul excitæ vario ^(h)rumore requirunt,

Hujus quot gentes circulus orbis habet.

Invocat hanc Bavarus; colit & Germania supplex:

Visa vel illius frustra Polonus avet.

Huic prope divinos vovet Austria laudis honores,

Nuncupat huic lautâ vota precesque face.

Has cupit Exuvias, & Iber plus suspicit auro:

Has Italus cultor, Gallus & Anglus amant.

Has Asiæ fines, & America regna reposcunt:

Has rogat & cunctis Africa terra locis.

At quia Depositi nec erat data copia tanti;

Nec poterat cuncto pars satis esse loco;

Xaveri, tuus est cælatus imagine vultus;

Possset ut hic vulgi creber ab ore coli.

Et quia nunc sacro complexus Pignora ritu

Contigit; auxilio tristibus ille venit.

Hæ velut Exuviæ manibus rapiuntur avaris:

Nec solet hæc paucis arrha valere locis.

Hiscæ tot ex arrhis, sex his, neque pluribus annis,

Hinc illinc raptus millio, plusque fuit.

Hinc, veluti princeps, quatuor sibi millia ⁽ⁱ⁾foli

Extulit in cultus Teutonis ora suos.

Nec levis hinc fructus: norunt bene sæpius usi;^(k)

Tot quibus aut Turcæ nil nocuere manus.

(h) Ex omni regione veniunt peregrini, petuntur imagines, oleum, aqua benedicta &c.

(i) Simul ac semel.

(k) Christiani milites in bello Turcico. 1664.

Quid

QUID LoqVar hIC oLeo VigILantIs In æDe LVCernæ,
 AVt qVoqVe LVstraLI qVIs Vigor hIC sIt aqVæ?
 paVCa prIVs CeCInI; IVVat hæC atteXere paVCIs:
 EIVs opeM toto VVLgVs Vt orbe Legat.
 InstItor, Vt referVnt, graVe VVLnVs HIBernVs aLebat;
 VanaqVe spes eIVs, VIsqVe MeDentIs erat.
 DVbLIInI nIhIL VLLa IVVant: IVVet, InqVIt hIC, æther:
 fVnDIt & hoC pLagIs neCtar, & VsqVe VaLet.
 HVIVs & VngVentI VIM WattersforDIA sensIt:
 ReLLIqVIIs qVotIs hIs qVoqVe tVra fVIt!
 BInVs In hæC ConIVX, hIC pressVs ab asthMate sæVo,
 profLVVIO hæC LangVens VsqVe CrVorIs erat.
 neC tot & HIppoCratIs, neC tot præCepta gaLenI,
 HIs poterant tantIs VLLa VaLere MaLI.
 VsVs VterqVe fVIt bls terVe LIqVorIbVs ILLIs;
 ILLICò sIC MorbIs ConVaLVere sVIs.
 DanDa fIDes gestIs; sIgnIs neqVe VILIBVs eXtant:
 sIt satIs, eX IstO pLVs neqVIt aXe petI.
 NIL IgtVr VeterI MirabItVr VLLVs In æVo,
 pIgnora, XaVerI, sIC tVa CVncta CoLI.
 QUIDqVID VeL tangVnt DeXtræ tVa LIpsana, sanat;
 Et Vires hVIVs, robVr & IntVs habet.
 NVnC sILeant Vates pharIæ MiraCVLa VIræ:
 VInCIt, & àVXILIO pLVrIbVs ILLa VenIt.
 QVoLlIbet attactV factIs MirabILIs ILLa est:
 HanC qVoqVe nVnC VIVaX sprItVs IntVs agIt.
 HoC est qVoD CVrVo potIVs tIbI BeLgICa teLLVs
 GaVDet Iô! sVppLeX proCVbVIsse genV.
 Has CoLI EXVVias, ILLIs reVerentIa Malor:
 HæC qVoqVe VIs potIVs VICtor InVrbe CoLI.

Quid loquar hîc oleo vigilantis in Æde lucernæ,

Aut quoque lustrali quis vigor hîc sit aquæ?

Pauca prius cecini ; juvat hæc attexere paucis:

Ejus opem toto vulgus ut orbe legat.

Institor, ut referunt, grave vulnus ^(l) Hibernus alebat;

Vanaque spes ejus, visque medentis erat.

Dublino nihil ulla juvant: juvet, inquit hic, Æther:

Fundit & hoc plagis nectar, & usque valet.

Hujus & unguenti vim Wattersfordia sensit:

Reliquiis quoties his quoque tuta fuit!

Binus ^(m) in hâc conjux, hic pressus ab asthma sævo;

Profluvio hæc languens usque cruoris erat.

Nec tot & Hippocratis, nec tot præcepta Galeni,

His poterant tantis ulla valere malis.

Ufus uterque fuit bis terve liquoribus illis;

Illicò sic morbis convaluere suis.

Danda fides gestis; signis ⁽ⁿ⁾ neque vilibus extant:

Sit satis, ex isto plus nequit axe peti.

Nil igitur veteri mirabitur ullus in ævo,

Pignora, Xaveri, sic tua cuncta coli.

Quidquid vel tangunt Dextræ tua Lipsana, sanat;

Et vires hujus, robur & intus habet.

Nunc fileant vates Phariæ Miracula virgæ:

Vincit, & auxilio pluribus illa venit.

Quolibet attractu factis mirabilis illa est:

Hanc quoque nunc vivax spiritus intus agit.

Hoc est quod curvo potius tibi Belgica tellus,

Gaudet iò! supplex procubuisse genu.

Has colit Exuvias; illis reverentia major:

Hâc quoque vis potius victor in urbe coli.

His

(l) *Guilielmus Baron* 1665. 8. Januarii, Dublini.

(m) *Paulus Astward & uxor,*
Wattersfordie
1665. Februario.

(n) *Approbatione*
Vicarii Generalis
Sede vacante.

Hls VotIva faCIt qVoVIs eX orDine Mystes:
 Hls frVItVr VotIs sæpIVs Ipse sVIs.
 Matres atqVe nVrVs tot bLanDa hls sVaVla IVngVnt,
 Vere noVo In syLVIs qVot spatIantVr apes.
 VtqVe rosIs VIoLIsqVe faVos hæ, MeLLaqVe Llband;
 SIC prope, qVos frVCrVs hIC VoLVere, LegVnt.
 Et VeLVt hIC popVLos effVsVs es VnVs In omnes;
 SIC sVnt & CVLTVs pVBLICa slgna tVI.
 AspICe tot testes, & Cerea Dona, flgVras;
 Is saCer est, DICes, non nIsI Cera LoCVs.
 Has sæpe appetII ChronICIs perstrIngere pLeCtrlS;
 Non potVI; ChronICIs Copla Malor erat.
 QVID qVoD & argento LoCVs hIC aVroqVe reLVCet,
 fIXaqVe sVnt CLarIs slgna VenVsta thoLIs?
 VIsItVr hIC fVLgens, non VnaqVe fornICE LaMpas:
 taLe faber sCVLptor VIX parIt VLLVs opVs.
 Te qVoqVe tot statVæ, tot & InCLyta MVnera CIngVnt;
 qVot VeL hIC aXIs habet, VeL IoVIs aVLa faCes.
 QVID LoqVar & tabVLas, & plgnora pensa tot aVrI,
 qVasqVe tagVs VeXIt, DIVes & InDVs opes?
 LVCent hIC VarIs tVa noMina sCVLpta BeryLLIs:
 EXVVIsaqVe freqVens arte Coronat onyX.
 NVper & hVC frIsIVs torqVIs graVe ponDVs & aVrI
 plgnorIbVs MIsIt, VoVIt & Ipse tVIs.
 CaVsa Latet VotI: taMen & tVVs eXtat In ILLo
 CVLTVs, & hVnC fIXo qVILlbet ore Leget.
 HæC, Væl pLVra, thoLo, neqVe parVa MonILla fVLgent;
 qVæ ChronICâ Vates VIX VaLet arte LoqVI.
 SIC taMen hæC fVLgent, Vt IIs speCIosIor eXtes;
 CVIVs ab aVspICIs VIta, saLVsqVe VenIt.

His votiva facit quovis ex ordine Mystes:

His fruitur votis sæpius ipse suis.

Matres, atque nurus: tot blanda his suavia jungunt;

Vere novo in sylvis quot spatiantur apes.

Utque rosas, violisque favos hæ, mellaque libant;

Sic prope, quos fructus hîc voluere, legunt.

Et velut hîc populos effusus es unus in omnes;

Sic sunt & cultus publica signa tui.

Aspice tot testes, & cerea dona, figuras;

Is facer est, dices, non nisi cera locus.

Has sæpe appetii chronicis perstringere plectris

Non potui; chronicis copia major erat.

Quid quod & argento locus hic auroque relucet,

Fixaque sunt claris signa venusta tholis?

Visitur hîc fulgens, non unaque fornice lampas:

Tale faber sculptor vix parit ullus opus.

Te quoque tot statuar, tot & inclyta munera cingunt;

Quot vel hic axis habet, vel Jovis aula faces.

Quid loquar & tabulas, & pignora pensa tot auri,

Quasque Tagus vexit, dives & Indus opes?

Lucent hîc variis tua nomina sculpta Beryllis:

Exuviasque frequens arte coronat Onyx.

Nuper & huc Frisius torquis grave pondus & auri

Pignoribus misit, vovit & ipse tuis.

Causa latet voti: tamen & tuus extat in illo

Cultus, & hunc fixo quilibet ore leget.

Hæc, usi plura, tholo, neque parva monilia fulgent;

Quæ chronicâ vates vix valet arte loqui.

Sic tamen hæc fulgent, ut iis speciosior extes;

Cujus ab auspiciis vita, salusque venit.

EVge pVgIL, VIrVsqVe pLagIs proCVL aVfer & arCe:

QVæqVe noCent anIMIs, CorporIbVsqVe LeVa.

TV stVpor es MVnDI: tVa braChla trIstIs AVernVs

Horret & eXVVias obstVpet Ipse tVas.

Te qVoqVe nVnC phcebVs, VetVs Vt sChoLa tota saLernI,

sVspICIt, aC VICtas porrIgt VsqVe ManVs.

Se tIbl sVbIIcIVnt, qVæ VoLVVnt staMIna parCæ:

obseqVIIsqVe tVIs VICta sepVLChra IaCent.

PIgnorIbVs feLIXqVe tVIs, VICtrIXqVe CoronIs,

BeLgICa IaM tVrgens toLLIt In astra CapVt.

At saCra præCIpVè feLICIA teCta MaLInæ:

QVâ tVVIs In VVLgVs fLVXIt ab Vrbe faVor.

HInC CVLtVs CreVere tVI, CreVere trIVMphI;

EXtVLIt & Vasto notIVs orbe CapVt.

HanC Pater eXVVIs serVa VICtrIClIbVs VrbeM:

HanC preCor hIC faVsto tVtor ab aXe rege.

AVXILIoqVe foVe popVLVM, popVLIqVe senatVs:

QVosqVe tot hoC soClos aspICIs esse LoCo.

serVa CreVsenVM BeLgIs, aC VIrIbVs aVge;

CVIVs hIC aVspICIIs eXIt In ora Liber.

IVssIt Vt hæC breVIbVs MIraCVLa VIVere ChartIs;

VIVat hIC & PyLI, VeL prope, LVstra senIs.

DoneC, Vt eXtVLErIt DeVs hæC te CrebrIVs Vrbe;

Et tItVLIIs VIVas CVncta per ora tVIs.

HoC qVoqVe sVb CLypeo, VeLVtI MeChLIInIa CœpIt,

pergat, & eXVVIs saLVa freqVenter oVet.

GrataqVe tVtorI CVLtV proCVL eXtet, & aCtIs:

PIgnorIbVsqVe tVIs hIC noVa teMpLa LeVet.

Euge Pugil, virusque plagis procul aufer, & arce:
 Quæque nocent animis, corporibusque leva.
 Tu stupor es mundi: tua Brachia tristis Avernus
 Horret, & exuvias obstupet ipse tuas.
 Te quoque nunc Phœbus, vetus ut schola tota Salerni,
 Suspicit, ac victas porrigit usque manus.
 Se tibi subjiciunt, quæ volvunt stamina Parcæ:
 Obsequiisque tuis victa sepulchra jacent.
 Pignoribus felixque tuis, victrixque coronis
 Belgica jam turgens tollit in astra caput.
 At sacra præcipuè felicia tecta Malinæ,
 Quâ tuus in vulgus fluxit ab urbe favor.
 Hinc cultus crevere tui, crevere triumphi,
 Extulit & vasto notius orbe caput.
 Hanc Pater Exuviis serva victricibus urbem:
 Hanc precor hinc fausto tutor ab axe rege.
 Auxilioque fove populum, populique Senatus:
 Quosque tot hoc Socios aspicias esse loco.
 Serva *Cruesenum* Belgis, ac viribus auge;
 Cujus hic auspiciis exit in ora liber.
 Jussit ut hæc brevibus Miracula vivere chartis;
 Vivat hic & Pylis, vel prope, lustra senis.
 Donec, ut extulerit Deus hæc te crebrius urbe,
 Et titulis vivas cuncta per ora tuis.
 Hoc quoque sub clypeo, veluti Mechlinia cœpit,
 Pergat, & Exuviis salva frequenter ovet.
 Grataque Tutori cultu procul extet, & actis:
 Pignoribusque tuis hinc nova templa lever.